

«БЕКТИЛДИ»

Ысык-Көл облусунун

Балыкчы шаарынын

Жергиликтүү Кеңешинин сессиясында

“ ” 20 - жыл

_____ **колу**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ, ЫСЫК-КӨЛ ОБЛАСТЫ,
БАЛЫКЧЫ ШААРЫ**

ТИПТҮҮ ЖАЙЫТТАРДЫ ПАЙДАЛАНУУНУН 2026-ЖЫЛГА КАРАТА ПЛАНЫ

МАЗМУНУ

1. ЖАЙЫТТАРДЫ ПАЙДАЛАНУУ ПЛАНЫ	3
1.1. Муниципалдык ишкананын иш аракеттеринин графиги	3
1.2. Жайытты пайдалануунун сезону	4
1.3. Жайыттардын абалына мониторинг жана баалоо жүргүзүү чаралары	4
1.4. _____ жылга карата шартуу мал башынын иш жүзүндөгү саны	5
1.5. Жайыт пайдалануунун учурдагы жана пландаштырылган системасы	5
2. ЖАЙЫТТАРДЫ, ЖАЙЫТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ЖАНА ЧАРБАСЫН ӨНҮКТҮРҮҮ ЖАНА ЖАКШЫРТУУ БОЮНЧА ИШ АРАКЕТТЕРДИН ПЛАНЫ	7
2.1. Жайыттарды, инфраструктурасын жана мал чарбасын өнүктүрүүнүн жана жакшыртуунун планы	7
2.2. Малдын ден соолугун коргоо тобунун иш-чаралары	8
2.3. муниципалдык ишкананын бюджетин	10
2.4. Жайыттарды мал жаюу жана башка максатка пайдалануу үчүн жыйымдар	12
2.5. Жайыттарды пайдалануунун ар жылдык планынын аткарылышына мониторинг жана баа берүү	13
3. ЖАЙЫТТЫ ПАЙДАЛАНУУ РЕЖИМИ ЖАНА БУЗУУЛАР ҮЧҮН ЖООПКЕРЧИЛИК	15
3.1. Ички тартип эрежелери	15
3.2. Мал жаюу тартибин бузгандарга жоопкерчилик	15
4. ТИРКЕМЕЛЕР	
ЖАЙЫТТЫ ПАЙДАЛАНУУ ПЛАНЫ	

План Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндө” Мыйзамына жана башка нормативд укуктук актыларга негизделип иштелип чыкты.

Пландын максаты: жайыттын абалын жакшыртуу; жайкы жана алыскы жайыттарга барууну жогорулатуу; кышкы тоюту жана ветеринардык алдын алуу иш-аракеттерди өнүктүрүү менен малдын ооруларын 90% азайтуу; малдын өлүмүн 80 % азайтуу; сүт саап алууга жана малдын салмагын жогорулатууга, өз кезегинде мал чарбасынын өнүгүшүнө, коомчулуктун мүчөлөрүнүн кирешелерин жогорулатууга, жакырчылыкты кыскартууга, климаттын өзгөргөн шартында жайыт пайдалануучулардын таламдарын коргоого шарт түзөт.

1

1.1. Муниципалдык ишкананын иш аракеттеринин графиги

№1 Таблица

№	Иш-чаралар	Айлар												жооптуулар
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
		Аткарылгандыгы тууралуу белги, (+/-)												
1	Жергиликтүү коомдоштуктун жылдык чогулушу													«Мүлк»ми
2	Аймактагы малды саноо													«Мүлк»ми
3	Сезон боюнча жайылып жүргөн малдын санын тактоо													«Мүлк»ми
4	Жайыттарды башкаруу жана пайдалануу планын иштеп чыгуу, жергиликтүү жамааттын чогулушунда талкуулоо, райондук агрардык өнүктүрүү башкармалыгында макулдашуу													«Мүлк»ми
5	Жайыттарды башкаруу жана пайдалануу боюнча пландарын жергиликтүү кеңештин сессиясында бекитүү													«МүлкМИ/ Жергиликтүү кеңеш
6	Жайыт пайдалануучулар менен келишим түзүү, жайыт билеттерин берүү													«Мүлк»МИ
7	Жайыт участкактордун абалына мониторинг жана баалоо жүргүзүү													«Мүлк»МИ /мониторинг жана баалоо группасы
8	Ветеринардык алдын ала иш чаралардын аткарылышына көзөмөл													«Мүлк»МИ, малдын денсоолугун
														коргоо тобу
9	Жайыт инфраструктурасын жакшыртуу иш чаралары													«Мүлк»МИ

10	Малды көчүрүүнү уюштуруу												«Мүлк» МИ
11	Жайыт жыйымдарын чогултуу												«Мүлк» МИ
12	Аймактын дараметин жогорулатуу үчүн окуулар												«Мүлк» МИ

1.2. Жайыттарды пайдалануу сезону

Малды жайыттарга көчүрүү графиги Кыргызгидрометтин аба ырайы тууралуу божомолдорун (айлык божомол, 5 суткага божомол жана аба ырайы боюнча шашылыш билдирүүлөрдүн божомолу) эске алуу менен түзүлөт. Жайыт үчүн бир айга божомол, жумуш учурунда 5 суткалык божомолдун жана аба ырайы боюнча шашылыш билдирүүлөрдүн божомолу менен такталат. Аба ырайы боюнча шашылыш билдирүүлөр болгон учурда аба ырайынын бузулушунун (катуу жаан, кар, шамал) кесепетин кыскартуу иш аракеттери жүргүзүлөт. Бул иш аракеттер. «Экстремальные погодные условия и меры защиты от них, Бишкек, 2018» деген китепчеде сүрөттөлгөн. Мал жаюу графиги мал жаюу схемасынын ажырагыс бөлүгү болуп эсептелет.

Жайыттар жана башка мал жаюуга ылайыктуу жерлер мал жаюу мөөнөттөрү, малды колдо багуу боюнча төмөндөгү сезондорго бөлүнөт: **№2 Таблица**

№	Сезондор	Мал жаюу/колдо багуу мөөнөттөрү	Күндүн саны	Эскертүү
1	Жазгы	Март-апрель	60	Жаз мезгилинен күз мезгилине чейин мал жайыттарда жана мал жайылуучу участоктордо жайылат. Малды жайытка жаюунун жалпы узактыгы 300 күндү түзөт.
2	Жайкы	Май-сентябрь	150	
3	Күзгү	Октябрь-ноябрь	60	
4	Кышкы	Декабрь-февраль	90	Кыш мезгилинде, б.а. 60 күн, мал адатта короодо багылат.

Маалыматтар боюнча 80 ШМБ жыл бою колго багылып, жайытка чыкпайт. Жайыттарга 8738 ШМБ жайылат

1.3. Жайыттын абалына мониторинг жана баалоо жүргүзүү чаралары

Жайыттын абалына мониторинг жана баалоо (мындан ары- МжБ) ар бир сезондо, жайытта өсүмдүктөрдүн максималдуу өсүү убагында өткөрүлүшү керек.

Бир нече жыл удаа мал жаюу графигине көзөмөл жасоо, жайыттардын абалына мониторинг жана баалоо, айыл өкмөтүнүн жайыттарды башкаруу жана пайдалануу боюнча чечим кабыл алууга эң негизги маалымат булагы, инструменти болуп саналат.

№3 Таблица

№	Мониторинг	МжБ жүргүзүү убактысы	жооп
---	------------	-----------------------	------

	жана баалоо жүргүзүү үчүн тандалган участок	ян	фе	ма	ап	май	ию	ию	ав	се	ок	но	де	туула р
		ва	вр		ре		ю	ю	гу	нт	тя	яб	ка	
		рь	ал ь		ль		нь	ль	ст	яб р ь	бр ь	яб рь	бр ь	
Аткарылгандыгы ууралуу болуп (+,-)														
1	Семиз-Бел						+					+		«Мүлк» МИ / МжБ Т
2	Керкебес						+					+		
3	Кызыл-Омпол						+					+		
4														
5														

1.4. 2026- жылга карата шарттуу мал башынын иш жүзүндөгү саны

Балыкчы шаарынын аймагында жыл сайын малдын санынын эсеби жүргүзүлөт. 2026жылдын 1-январына карата малдардын шартуу башы эсептелет.. Ал малдын бир нече түрүн камтыйт. Негизгисин ири мүйүздүү мал жандыктар түзөт.Негизинен жергиликтүү фермерлер сүт жана эт багытындагы уйларды жана эт багытындагы кой-эчкилерди кармашат. Сүт базарга сатылат.

№4 Таблица

№	Малдын түрү	Саны	Коэффициент	ШМБ	Суткалык талап кылуу күнүнө 7, 5 кг.	1 күндүк кургак затка болгон муктаждык (кг)
1	ИММ	3200	1,00	3200	7,5	24000
2	Жаш мал (1жашка чейин)	492	0,7	344	7,5	2580
3	МММ	17510	0,2	3502	7,5	26265
4	Жылкы	1500	1,0	1500	7,5	11250
5	Жаш жылкы (1 жашка чейин)	124	0,7	89	7,5	667
Баардыгы		8818				64762

1.5. Жайыттарды пайдалануунун учурдагы жана пландалган системасы

Балыкчы шаарынын аймагында көпчүлүк жайыт участоктору 2-3 сезон колдонулат, ал эми айрым участоктордо мал жыл бою жайылат. Жайыттан сырткары жайыт пайдалануучулары түшүм жыйналып алынгандан кийин аңыздарды да мал жаюу үчүн колдонушат. Өткөн жылдардагы жайыт башкаруу планына ылайык, жайыттардын абалына мониторинг жана баалоо жүргүзүлгөн (МжБ жыйынтыгын ушул жерден көрсөңүз болот же №2 тиркемеде бериңиз). Баалоонун жыйынтыгы менен жайыттардын сыйымдуулугу сезондор боюнча аныкталган.

Жайыттарды пайдалануунун учурдагы жана пландалган системасы

№5 Таблица

№	Участкалардын аталышы	Жалпы аянты (га)	Планга чейин (факт)			Пландан кийин		
			Жайыттын сыйымдуулугу ШМБ сезонго	Жайылуучу мал		Жайыттын сыйымдуулугу ШМБ сезонго	Жайылуучу мал	
				ШМБ	Жүк %		ШМБ	Жүк %
Жаз. Жайыт мезгили			61 күн (01.04-31.05)			46 күн (16.04-31.05)		
1.	Жакынкы жайыттар Ак-Өлөң	24084	4500	5291	117			
2.	Жакынкы жайыттар КокМойнок-1,2	15000	3000	3527	117			
Жай. Жайыт мезгили			92 күн (01.06-31.08)			92 күн (01.06-31.08)		
Күз. Жайыт мезгили			76 күн (01.09-15.11)			76 күн (01.09-15.11)		
Кыш. Жайыт мезгили			136 күн (16.11-31.03)			151 күн (16.11-15.04)		

	Каржы резервдик фонду (КРФ)					
	Баары					
№ п/п	Көрсөткүчтөр	Суммасы, сом	Болжолдуу план			
			Квартал кирешелер			
			I	II	III	IV
1.	Жайытты мал жаюу максатында пайдалануудан түшкөн кирешелер (8818 ШМБ, 100 сом)	881800	50000	152800	529000	150000
2.	Жайытты башка максаттарда пайдалануудан түшкөн кирешелер (2 га, сом) антенна	288000	72000	72000	72000	72000

	Башка долбоорлор	7500					7500
	Баары	1177300	122000	224800	601000	229500	
	Башка демөөрчүлөр элдик салым, ж.б.) (АО,	0	0	0	0	0	
	Жалпы кирешелер						

2.1. Жайыттарды мал жаюу жана башка максаттарда пайдалануунун жыйымдары

№10 Таблица

Жайыттарга мал жайып пайдалангандык үчүн жыйым						
№	Малдын түрү	Саны	1 башка, жайыт пайдалангандык үчүн жыйым	Жылга, төлөмдүн жалпы суммасы		
1.	ИММ	3200	100	320000		
2.	Музоо (1 жашка чейин)	492	70	34440		
3.	Кой эчки	17510	20	350200		
4.	Жылкы	1500	100	150000		

5.	Кулун (1 жашка чейин)	124	70	8680
6.	Топоз			
7.	Мамалак (1 жашка чейин)			
Бардыгы				863320

2.2. . Жайыттарды пайдалануунун ар жылдык планынын аткарылышына мониторинг жана баалоо

Таблица №10

№	Иш-чаралар	Методдор	Мөөнөтү	Жооптуу	Аткарылгандыгы тууралуу маалымат	Индикаторлор
1	Жергиликтүү коомдоштуктун жылдык чогулушу	Жыйындар	1 күн	«Мүлк» МИ	Протокол	Жыйындар
2	Жайыт пайдалануучулар менен келишимдерди түзүү, жайыт билеттерди берүү, жыйымдарды жыйноо	-	Жайытка чейин	«Мүлк» МИ жайыттар боюнча адиси	Келишим, квитанция	Келишимдердин саны/белеттердин, квитанциялардын
3	Ветеринардык-профилактикалык жумуштардын аткарылыштары боюнча контрол.	Справкаларды текшерүү.	Үзгүлтүксүз	МДСКтобу, ЖВ	Отчеттор	Отчеттор
4	Мониторинг тобун түзүү, микродолбоорлорду ишке ашыруу үчүн базалык көрсөткүчтөрдү жыйноо боюнча мониторингте чыгуу.	Байкоо, сурамжыло, маек	Микродолбоордун башталышын да 1 жолу	Монит.группасы	Отчет	Иштин жүрүшү боюнча отчет

5	Микро-долбоорду аткаруу үчүн орто мөөнөтүү көрсөткүчтөрдү жыйноо боюнча мониторингте чыгуу	Байкоо, сурамжылоо, маек	Микродолбоордун ортосунда 1 жолу	Монит.группа сы	Отчет	Иштин жүрүшү боюнча отчет
6	Микро-долбоордун жыйынтыктоочу көрсөткүчтөрүн жыйноо боюнча мониторингте чыгуу	Байкоо, сурамжылоо, маек	Микродолбоордун жүрүшү бүткөндөн кийин 1 жолу	Монит.группа сы	Отчет, АКТ	Отчет и акт сдачи работ от подрядчика, в случае если строительный проект

№	Иш-чаралар	Методдор	Мөөнөтү	Жооптуу	Аткарылгандыгы тууралуу маалымат	Индикаторлор
7	Конфликтерди чечүү жана жоюу боюнча иш аракеттер	Сүйлөшүүлөр, жолугушуулар	Үзгүлтүксүз	«Мүлк» МИ	Мыйзам бузуулардын саны	Ички маалымдоо боюнча консультациялардын жана жолугушуулардын саны; Мыйзам бузуулардын саны
8	МжБнун жыйынтыгы боюнча жергиликтүү коомдоштуктун мүчөлөрүнө маалымдоо	жолугушуулар	Жылына 1 жолу	«Мүлк» МИ, мүчөлөрү, МДТ	Протокол	Жыйындар
9	МжБ процессинде алынган натыйжаларды эске алуу менен зарылдыгына жараша иш планга өзгөртүүлөрдү киргизүү	Кеңсе жүрүшү	Жылына 1 жолу	«Мүлк» МИ, ЖК мүчөлөрү,	ЖПБКИ	Өзгөртүүлөрдүн жана толуктоолордун саны

3. ЖАЙЫТТАРДЫ ПАЙДАЛАНУУ РЕЖИМИ ЖАНА БУЗУУ ҮЧҮН ЖООПКЕРЧИЛИК

3.1. Ички эрежелери

➤ Мал жаюу мөөнөттөрү

- Жайыт сезону 15-апрель башталат (күнү жана айы).
- Жайыт сезону 1-февраль аяктайт.
- Жайлоолорго көчүрүү 15-апрелден 15-майга чейин.
- Жайлоолордон көчүп келүү 25-сентябрдан башталат.

➤ Жайыт сезонунда колго алып калууга уруксат берилген малдын саны: ИММ–150 ; ат - 20 ; кой, эчки – 400 ;

➤ Жайыт акы төлөөнүн мөөнөттөрү жайыт билети үчүн:

50% - 15-апрелден кечиктирилбестен;

50% - 1-ноябрдан кечиктирилбестен;

Жайытты башка максатка пайдаланган учурда:

Эс алууну жана туризмди уюштургандар үчүн -

50% - келишим түзүлөөрү менен;

50% - келишим түзүлгөндөн 3 ай аралыгында;

Жайыттарды башка максаттарга пайдалануу үчүн жыйым 100% төлөнөт.

➤ Жайыт билетинде көрсөтүлгөн малдын саны мал санактын маалыматтарына дал келиши керек; ➤ Малчылар жайыт билетинде көрсөтүлгөн гана участокторго мал жаюуга милдеттүү;

Баардык жайыт пайдалануучулар, жайытты пайдалануунун жогоруда көрсөтүлгөн режимдерин аткарууга милдеттүү.

Жогорудагы жайыт режимин бузгандар Кыргыз Республикасынын учурдагы мыйзамдарынын негизинде жоопко тартылышат.

3.2 Мал жаюу эрежелерин бузгандыгы үчүн жоопкерчилик

Малдары айдоо аянттарына кирген жаныбарлардын ээлерине төмөнкүдөй жаза чаралар колдонулат:

- Эгерде 15-апрелден баштап айдоо аянттарына кирген малдарга ИММ үчүн 1 жолу айып пул 1000 сом, 2 жолу штраф 5500 сом, ал эми анда болбой мал жандыктар айдоо аянттарына түшө берсе анда чыгымды төлөө менен жана иш аксакалдар сотуна өткөрүлөт, аксакалдар соту айып пулдун көлөмүн белгилешет

-Эгерде мыйзам бузуу экинчи жолу кайталанса, төлөмдүн суммасы эки эсеге көбөйөт. Алар мыйзамга ылайык айып пулду төлөөдөн баш тарткандыгы үчүн жоопкерчилик тартышат.

- Ар бир жалданма чабан менен 2 тараптуу келишим түзүлөт (МИ жана чабан). Чабандар тарабынан малдын акысын өзүм билемдик менен көтөргөндүгү жана жайыт

акылырын төлөбөгөндүгү үчүн Кыргыз Республикасынын Укук бузуулар жөнүндө Кодексине ылайык жоопкерчиликке тартылат.

*Балыкчы шаарынын мэриясынын алдындагы
«Мүлк» муниципалдык ишканасынын директору:*

Кулукеев.М.Т

Жайыттар боюнча адис:

Усунбеков.У.С